

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za in serate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXV.

V Celovcu, 24. novembra 1906.

Štev. 47.

Današnja številka obsega 6 strani in ima prilogo: Deset zapovedi za oskrbovanje travnikov.

Kaj hočemo?

III.

Treba nam je sporazumljenja. Slovenec, krotka duša, je ves ponižen proti vsakemu škricu, ki ga sreča, a doma proti sosedom, sorodnikom je napihnjen, korajžen, poln srda, sovraštva, mogočen. Jezi me zlasti, da se prepiramo še celo najbližji, bratje po duhu; najhujše pa je, da zapuščeni od zunanjih prijateljev, ko stopamo Korošci na svoje lastne noge, sami nismo nih misli. Če si ne zaupamo sami med seboj, kam pridemo? Kaj hočemo — mala peščica razdvojenega? Zaupanja pa manjka; kaže to že pomankanje navdušenja. Od zunaj zapuščeni, znotraj needini smo v zasmeh sovražnikom in prijateljem. Z Rusko smo se prej nasproti zaničevalcem Slovanov ponašali, zdaj se sramujemo „mogočne“ Rusije. Na zunaj je rastla, na znotraj slabela, bolna je v srcu, silno slaba. Ponos na zunanjo moč jo je oslepil, ponižno spoznanje slabosti jo more ozdraviti. Slabi smo tudi mi, podobni bolniku, ki si želi vstati iz postelje in pokazati svojo moč, pa ne more, mora se še zdraviti, krepiti. Rastli bi radi na zunaj, pa ne gre, rasti moramo še znotraj na moči, krepiti. Mali David je premagal velikana Golijata. Krepotni narod je velik. Eden je dostikrat več kot sto ali tisoč, če je „mož“. Narod naš bodi „mož“, „eden mož“.

Narodnost ali narodno delovanje vzemimo v najširšem pomenu, tako da se zaveda narodnjaka vsak, ki narodu kakorkoli koristi. Kako to, da imamo za narodno delavne one, ki pišejo, govorijo, pojejo in igrajo, torej one, ki — v navadnem pomenu — ne delajo, tistih pa ne, ki težko delajo? Tudi berač je lahko narodno delaven. Spoštujmo se med seboj, spoštujmo kot narodnjake vse, ki imajo dobro voljo, spoznavajoč, da potrebujemo vsakega in vse. Doslej smo imeli enega za narodnjaka, drugega ne in smo mnoge žalili s tem, slabili medsebojno ljubezen, ljubezen pa moč.

Strah je — kaj bi tajili — nekatere pred klerikalci, druge pred narodnjaki. To seveda ne vnema ljubezni in navdušenja, ampak nasprotno.

Pa vprašajmo se, ali imamo na Koroškem klerikalizem, ali ga nimamo? Slišal sem že govoriti olikane Slovence, ki jih je gotovo strah pred tisto spako, da ga ni. Pa kaj si bodo naši bratje zunaj mislili? Morda, da ni na Koroškem vestnih in odločnih katoliških duhovnikov, ki izpolnjujejo natančno svoje dolžnosti, ki bi imeli nasprotnike, sovražnike? Da se tako ne sme misliti, pričata dosti „Bauern-Zeitung“ in „Štajerc“. Res je pa, da koroški duhovniki nimamo učiteljev, županov, poslancev na vajejih, nimamo nobene politične moči ali oblasti, pa tudi ne toliko veljave pri ljudstvu. To ni kaj posebno tolažljivo. Tolaži se pa lahko vsakdo, da se kmalu še ni bati moči duhovnikov. Še mislimo ne na to, da bi se dali voliti za župane in poslance, da bi vzeli krčme v najem, si prilastili politično oblast v deželi, vpeljali duhovsko vladno, v šolah samo moliti učili, posvetne nauke pa odpravili, časnike čisto spravili v naše roke, da bi se v njih lagali, sebe poveličevali, z njimi zatirali resnico nam na ljubo, ljudstvo goljufali in sploh delali, kar bi hoteli.

Tak klerikalizem bi bil res pošast, ki se je sami najhujše bojimo.

Gorje človeku ali stanu, ki je preveč mogočen in se mu ni bati zopernikov, velika nevarnost je popolna varnost, „vsemogočnost“. Nadzorstvo in nasprotovanje je nam ljudem koristno. Da bi mi hoteli vselej in vse prav imeti, Bog ne daj! Duhovnik najbolj čuti slabost svojo in vrednost, zlasti ne misli nobeden, da je njegovo delovanje popolno, ampak vsi tožimo, da malo opravimo, želimo si sodelavcev, več zanimanja od lajkov, inteligence pomoči, podpore. Bolj plodovit bi bil naš trud, bolj uspešno naše delo, če bi mi duhovniki ne bili tako osamljeni, več poguma in veselja imeli bi tudi za socialno in narodno delovanje, več navdušenja za narodnjake. Zlasti več zanimanja za šolo si želimo. Ne bilo bi prav, če bi duhovnik svojo malomarnost izgovarjal: Jaz se brigam le za versko delovanje. Vi narodnjaki imate pravico opominjati nas na naše narodne dolžnosti, seveda spodobno, a nikar ne recite, da duhovnik ne dela za narodnost, ampak le za klerikalizem.

Če se klerikalizma ni bati, ali se je bati narodnega radikalizma? Kar spočetka omenim, da radikalnosti tu ne smemo umeti v pomenu brezverskega ali nemškonalijonalnega radikalizma, potem pa smo in celo moramo biti radikalno na-

rodni, to je, ne pol, ampak celi, odločni Slovenci. Tako se lahko razumemo. „Jaz sem odločen narodnjak!“ kako lepa beseda. „Jaz sem samo narodnjak, meni je samo za narodnost,“ sumljiva beseda! Vera nam je več, ali ni se treba bati, da hočemo narodnost prodati za vero ali zamenjati z njo. Na pr. uredniku, ki se briga le samo za narodnost, nič za vero, krščanski bralci ne morejo dosti zaupati, kakor bi jim tudi ne bil po volji samo verski list, ki bi se nič ne brigal za svet, narodnost. Ljubimo človeka vernega in narodnega, brez tega ga ne maram, pa tudi o veri ali narodnosti sami nočem nič slišati, ampak človeka vzamem celega s človeško naravo in s tem, kar ga po naravi blaži in kar ga čez naravo povzdiguje. „Golih“ narodnjakov, zgolj narodnega lista se bojimo, ne razumemo, ne maramo. Nočemo pogrešati narodnosti, kakor stalni gost ne mara pijače razun iz svoje lastne dragocene kupice, a narodnost sama nam je toliko, kot lepa prazna kupica žejnemu. Od gole narodnosti Slovence ne moremo živeti. Mi moramo biti radikalni v vsem, sicer smo izgubljeni. Če je zakleti sovražnik, ki je močen, radikalen, to je skrajno sovražen, silen, ga vendar ne bomo mi, ki smo slabši, odbijali z milobo, prijaznostjo, odjenljivostjo, mehkužnostjo, malomarno! Opazujoč nasprotnike postajam čedalje bolj radikalnega prepričanja in le želim, da bi se krdelo radikalcev okoli slovensko-krščanskega glasila koroškega „Mira“ bolj in bolj množilo, potem pa bo tudi v neodločnih rastel pogum, pokazati se celega Slovenca v dejanju.

V srcu in na jeziku nas je dosti radikalcev, pa v dejanju je težko biti. Bi že bili, če bi jih šlo dosti pogumnih pred nami, da bi šli samo za njimi, za hrbtom. Bi bili nekateri, če bi znali. Norca se delajo z nami zavoljo našega radikalizma. Zaslužimo. Pa imejte potrpljenje, kateri ste popolnejši. Nemškutarija nam je že tako prešla v meso in kri, da se še niti ne spomnimo svojih neumnosti in nedoslednosti, da na pr. dajemo prednost nemškim knjigam, časnikom, trgovinam itd. Delamo pač iz navade, ne da bi kaj mislili.

Slovenski narod na Koroškem radikalen! — lepa, krasna misel, celo noč bi rad sanjal o njej. Če se izpolni, bom plesal. Ali kako si mislim ta radikalizem? Radikalizem ne sme biti slepa strast, trma, sovraštvo, ampak vneta in pametna

Podlistek.

Na dijaškem naboru.

I. V.

Še nikoli se nista videla Martin Kožuh in Luka Mihec, kot danes prvokrat na dijaškem naboru. In kako tudi? Prvi je bil iz gornje, drugi iz spodnje Koroške. Veliko sveta pa tudi še nista mogla prepotovati, ker sta dovršila komaj enajsto leto. V gimnaziji sta se torej videla prvokrat, pri sprejemni izkušnji.

Prišel je šolski sluga in odprl vrata šolske sobe. Kakor volkovi so se vsuli noter bodoči gimnazijci in zasedli šolske klopi. Martin Kožuh seveda v zadnji klopi, misleč, da je sedel v domači šoli tudi v zadnji — torej! Razprostre po klopi polo belega papirja, s katerim je prej ponosno korakal po mestnih ulicah kot vojak s sabljico. Potegne iz notranjega žepa nov peresnik rumene barve — takšen se mu je dopadel že doma najboljši — natakne seveda tudi novo pero z znamenjem „R“ in poskusi delati različne figure po klopi. Med tem se vsede zraven njega Luka Mihec. Nekaj časa sta se debelo gledala, Mihcu se je zdelo čudno, čemu da imajo vsi pred seboj papir in pero.

„Ti!“ vpraša svojega soseda Kožuha, „čemu imate papir in pero?“

„Da bomo pisali!“ se mu odreže Kožuh.

„Kaj pisali? oče mi ničesar niso povedali!“

„Kaj pisali? Kaj jaz vem, bo nam že učitelj povedal.“

„Pa mi prodaj ti polo papirja!“

In Martin Kožuh se ga je res usmilil in mu prodal eno polo. Postala sta si znanca.

Zunaj pri deski se je postavljala neki mestni porednež na glavo ter bil jako ponosen na svojo umetnost.

„Ha!“ reče Martin Kožuh svojemu sosedu, „ta mestna šema nam bo kazala, kaj zna, to znam jaz že davno!“ Takoj vstane in gre ven k deski, potisne mestnega fanta na stran in zakriči nad njim: „Misliš, da jaz tega ne znam?“ Oni ga je gledal začudeno, ker ga ni razumel, — bil je Nemeč.

„Stavim groš, da stojim deset minut na glavi!“ spregovori zopet Kožuh. Ker se pa njegov konkurent ni zmenil zanj, se je postavil Kožuh zastoj na glavo, hoteč pokazati, da on tudi kaj zna. Pa menda so bila tla pretrda za njegovo glavo in Kožuh se je zopet postavil na noge.

„Če bi bila trata, stojim deset minut na glavi, če hočete, še dalje!“ reče in odide na svoje mesto.

Zdaj se odpro duri in profesor vstopi. Vsi planejo po koncu. „Kuten tok!“ zakriči nekdo v zadnji klopi. Bil je Martin Kožuh. Kaj bi se mu čudili! V domači šoli je bila taka navada, in če je pozdravljala domačega učitelja, kadar je vstopil v šolsko sobo, čemu ne gimnazijskega profesorja, ki je vendar nekaj več? Profesor se je malo nasmejalo in ukazal naj se vsedejo. Skušnja se je pričela. Profesor je napisal nekaj računskih nalog na desko in ukazal gimnazijskim kandidatom, naj jih izdelajo.

Kožuhu je postalo kmalu vroče, v računstvu je bil slabo podkovan, četudi mu je zapisal domači učitelj v spričevalo noto „1“.

„Koliko je 6 krat 5?“ vpraša tiho svojega soseda Mihca.

„6 krat 5 —?“ Mihcu je podprl glavo in začel misliti. „Menda 40!“ reče po precej dolgem premišljevanju.

„Aha 40!“ potrdi Kožuh.

„Vi tam v zadnji klopi, kako se pišete?“ zakliče profesor in pokaže s prstom na Kožuha.

„Martin Kožuh, po domače Breznikov Tine iz Bukovega“, je bil odgovor.

„Zakaj govorite s svojim sosedom? Če niste tiho, vam vzamem papir, da ne boste mogli dalje pisati, in potem tudi ne boste sprejeti!“ ga je strašil profesor.

„I habe nur fragen, bi fil ist 6 mal 5“ odgovori Kožuh v nemščini, kakoršne se je naučil v popolnoma nemški šoli.

„Če tega ne veste, zakaj pridete na gimnazijo? Zdaj tiho!“

Kožuh je delal dalje v potu svojega obraza, kako, bomo zvedeli pozneje. Tudi Mihcu se ni godilo boljše, da, še slabše kot Kožuhu. Gledal je zmirom postrani v Kožuhove račune, in kar je izračunal Kožuh, je napisal Mihec, seveda tudi vse napake, tako da je delal Kožuh za dva, samo „6 krat 5“ je bilo Mihčevo.

Eno uro so že pisali. Profesor je zahteval naloge. Kožuh in Mihec sta se oddahnila. Oba sta enakega prepričanja, da domači učitelj tako težkih nalog ni dajal.

Naročujte edini koroški slovenski list »Mir«!

ljubezen do naroda, krepka, odločna volja, narod in narodni jezik spoštovati, narodu koristiti. Kako naj se to pokaže v dejanju, o tem drugič.

Kmetje, pomagajte si sami!

Vsaka stvar ima svojo ceno: če pridelavanje stane več, bo dražja, če manj, bo cenejša, ta stvar je očitna. In vendar vidimo v nekem pridelku čudno izjemo: Zakaj pa žito nima cene, ki bi bila primerna pridelavnim stroškom? Vzrok je mnogo, a glavni vzrok je, da si kmetje ne znajo pomagati! To se je zlasti letošnjo jesen pokazalo. Kakor slepi so kmetje na Ogrskem drveli z žitom na trg, in vsled tega sta delala konzum in trgovina poljubno cene. Že koncem julija je poročal neki židovski list (Neue Freie Presse), da se veliki posestniki hočejo iznebiti svoje pšenice (in po ceni pšenice se ravna cena drugih vrst žita), ker ne vedo kam z obilno žetvijo. In dne 4. avgusta zopet poroča: „Ponudbe se od dne do dne množijo, a kupci kupujejo le, kolikor neobhodno potrebujejo. Te razmere ostro vplivajo na ceno.“ Tako je pšenica od konca julija do sredi avgusta padla za K 1-60, in v teku enega meseca je cena padla še za daljših 60 h. Te ponudbe so se vršile v času, ko konzum ni imel več v zalogi ne žita, ne moke, ko bi se bila morala cena le nekoliko vzdigniti, pa je padla za več kot dve kroni!

Eden vzrok slabih cen je torej, da se v jeseni preveč žita ponuja in vozi na trg. A kaj boš? Kmet potrebuje denarja; meseca avgusta in septembra hoče zlasti davkarja dobiti svoj denar in posojilnice opominjajo svoje dolžnike. Zlasti se je na Ogrskem davkarja letos hudo čutila, ker morajo ogrski kmetje zdaj plačevati davke, ki so bili v tisti dobi izostali (ex lex), ko ogrski državni zbor vladi ni dal dovoljenja, pobirati davke. Zato je na Ogrskem davkarja letos v 3. kvartalu nabrala 23 milijonov kron davka več, kakor druga leta.

Kako se naj tedaj posestnikom pomaga?

Kmetjsko združenje se mora razviti pri nas in na Ogrskem. In temu kmetjskemu združenstvu mora država dati več podpor, kajti zlasti velike zadruge na Nižjeavstrijskem so trpele čutnih izgub, ko so hotele z zadržanjem žita ceni opomagati, pa so bile preslabe nasproti žitni trgovini. Zato pa zdaj namerava ogrska vlada na lastne stroške zidati žitna skladišča. Vladni načrt je pa žitne trgovce in lastnike velikih mlinov razburil, ter so sklenili, da se bodo zoperstavili vladnemu načrtu.

In kako delajo naša skladišča? Dunajski kmetijski list pravi o njih: „Naša združna skladišča imajo premajhen in preveč nereden promet ter ne morejo vse leto delovati v žitni kupčiji; v pomladi jim namreč pride čas, ko imajo le še malo, ali sploh nič prodajati, ter morajo odjemalce pošiljati k žitnim trgovcem. Da se pa ohrani kupčijska zveza z odjemalci, bi bilo treba, da jim skladišče more vsak čas dati, česar potrebujejo. Tako pa se mora kupcem pomladi poročati: „Žal nam je, a zdaj nimamo nič več prodajati.“ Delovanje združnih skladišč se mora

spopolniti, skladišča se morajo tesneje zvezati s kmeti, zvezati se morajo med seboj in skrbeti, da bodo mogla vse leto delati ponudbe.

Lastna izkušnja nam vse to potrjuje. Prepričani smo, da so pridelki znatno boljše ceno zadobili, odkar prejemajo skladišča najbolj nujne ponudbe. Z veseljem pozdravljamo načrt Ogrske vlade, a ob enem spoznajmo stvar, ki počasi zori, a zori vendar le; prihaja čas, da bodo posestniki v svojih družtvih dobili merodajen vpliv na ceno svojih pridelkov. Žitna skladišča bodo delala ceno žitu. Zato kmete zopet in zopet opozarjamo in pozivljamo: ne izogibajte se društev, ki so za vas ustanovljena. Le-ta društva trpe, ker imajo premalo prometa, ker kmetje ne prihajajo vsi tja. Ko bi kmetje vsaj večinoma vsi dovažali v zadrugo, bi ta sijajno obstala. Toliko opravičenih pritožb se čuje, da je žitna cena neprimerno nizka, ne tožimo samo, marveč delajmo za društva, pristopimo kot udje, pripeljimo tja tudi sosede. Po tej poti pridemo, počasi seve, do drugih razmer.

Koroške novice.

Osebna vest. Včeraj, dne 23. novembra, je bil na dunajski univerzi promoviran doktorjem modroslovja g. Mihajlo Rostohar, suplent na beljaški gimnaziji. Vrlemu rodoljubu naše najpristranejšie častitke!

Duhovniške in cerkvene stvari. Premeščena sta č. gg. dr. Janko Arnejc, provizor v Ovbruh, za provizorja v Žrelec; Ivko Kogelnik, provizor v Apačah, za provizorja v Ovbre. Župnijo Apače upravlja č. g. Vaclav Čeh, župnik v Galiciji.

Šolske vesti. Nadučiteljem za Žihpolje je imenovan Tomaž Grabner, dosedaj šolski vodja ravnotam. Premeščeni so: Jurij Auernig od Sv. Lovrenca v Trdnjovas; Antonija Kulnik iz Blat v Guštanj; Hermina Reischer iz Trdnjevasi v Kaplo v Rožu; Karol Uchann iz Kaple v Rožu v Št. Peter nad Celovcem, Roza Kilzer iz Mičic na Dholic. Službi ste se odpovedali podučiteljici Berta Groltsch v Grabštanju in Pavlina Mayer na Dholic.

Strahovite razmere v Celovcu. V soboto zvečer ob četrtna 11 se je prigodilo, da je nekdo napadel z revolverjem senijorja nemškega rokodelskega društva Hamplna, ko je šel iz rokodelskega doma domov. Ko je Hampl prišel do ogla benediktinskega poslopja, je nekdo štirikrat ustrelil nanj. Po sreči ga ni zadel. Pol ure pozneje je najbrž isti zločinec ustrelil iz benediktinskega vrta trikrat skozi okno v pritličje, kjer ima nemško krščansko-socijalno delavsko društvo svojo pisarno. V pisarni je bil društveni tajnik Gašperšič, katerega je drugi strel zadel v lice. Prva krogla je šla v zid, tretjo pa je zadržalo omrežje. Kakor je bilo videti, je zločinec meril naravnost na Gašperšiča. Vsled strela se je nabralo mnogo ljudi, ki so strmeli, da od nikoder ni nobenega stražnika. Šele ko so že Gašperšiča v benediktinski kleti zmili, je prišel odnekod neki policaj, po katerega so pa šele moral poslati, in ta je dejal Gašperšiču: „Saj se Vam ni zgodilo veliko.“ Gašperšič je moral neobvezan na policijo, od tam zopet nazaj v benediktinsko

poslopje, potem še enkrat na policijo, in potem so ga šele peljali k zdravniku, da ga je obvezal. Šele ob pol ene so ga potem peljali domov. Tako postopanje policije je naravnost skrajno brezobzirno, škandalozno. Na sedem strelav se mora šele iskati policija, in ko potem pride, je njena prva, da se takorekoč dela norca iz ranjenca, češ, zahvali Boga, da nisi „hin“. Seveda glavna stvar so protokoli. Ti morajo biti, če prav med tem hudodelec izgine in ranjenec pogine. Sploh pa je za varnostne razmere v Celovcu zelo značilno, da se more kaj takega prigoditi. Sedaj že iščejo celi teden zločinca, pa ga še nimajo, dasiravno so ga ljudje natanko opisali in so ga celo čuli hvaliti se s svojim zločinom. Da, ta celovška policija je res vredna vse hvale. Ali kaj, gospodje v mestnem odboru se morajo razburjati zaradi kake uboge dvojezične nakaznice in nimajo časa skrbeti za to, da bi policija redno opravljala svoj posel. Tu, tu vpijete, vi nemško-nacionalni mestni očetje, tu pometajte, tu skrbite za red in pustite naše pravice pri miru! Ali da je le nemštvo celovškega mesta rešeno, kateremu preti nevarnost od par dvojezičnih tiskovin, da je le to, kaj potem, če lopovi dosedaj še po noči, v prihodnje pa morda že ob belem dnevu streljajo ljudi po nemškem celovškem mestu! Tuji se bodo vzlic vsem vašim „Fremdenverkehrsvereinom“ s strahom ogibali mesta, kjer vladajo razmere, kakor jih je komaj najti v divji Afriki, kajti potemtakem že nihče ni več življenja varen. Res, razmere, ki so vredne velenemškega Celovca!

Žihpolje. (Požar.) V nedeljo, dne 18. t. m. je zadela velika nesreča staro romarsko cerkev na Žihpoljah. Ob 12. uri je začelo goreti v hlevu gostilničarjevem, in ker je streha krita s škodljivimi, je bilo vse poslopje kar na enkrat v plamenu. Ob 1/2.1. pade majhna treskica na cerkveno streho, ki se je takoj užgala. Ko bi bila le kaka lestva pri rokah, bi se bila cerkev prav lahko rešila, a postala je žalibog žrtev razširajočega se ognja. Ljudstvo je storilo vse, kar je le moglo, da bi si rešilo svoje svetišče. Od daleč je nosilo vodo, kar je le moglo, jokalo in vpilo je bridko, da bi moralo ganiti tudi najtrša srca. Marijine hčere, katerih je prav lepo število, bi morale imeti svoj mesečni shod, a so morale gasiti. Uporabile so vse svoje moči, da so rešile kip matere božje, boječ se tudi za notranjščino cerkve. Pridno so delali domači in zakamenski ognjegasci, a primanjkovalo je vode in takoj izpočetka ena sama brizgalnica ni zadostovala, ker se je ogenj razširjal na drugi strani strehe. Grozen je bil prizor, ko sta se vnela oba lična zvonika. Gorela sta dobre pol ure, predno sta se razsula. Prvi je padel na levi strani in se razsul po cerkvi, drugi je padel pa na pokopališče. Obenem se je zgrudilo tudi ostrešje s tako silo, da je počil cerkveni obok, in prišlo nekaj ognja tudi v cerkev, kar se je pa hitro zatrla. Majhna zvona sta padla na obok in ga tudi prodrla. Najbolj se je bilo bati velikega, poprej tako milo donečega zvona, a celovška požarna bramba, ki je prihitela na pomoč, je tako krepko delala s svojo parno brizgalnico, da je veliki zvon nekako čudno obvisel sredi stolpa ter ni povzročil nobene škode cerkvenemu stolpu. Notranjščina

Prišel je drugi profesor. Kožuh in Mihec sta se komaj oddahnila in zdaj že spet druga skušnja iz — „šprahlere“. Pa tudi pri tej se jima je godilo slabo, akoravno sta prišla iz popolnoma nemške šole —

„Der, die, das“ sta postavila, kadar je jima pač prišlo na misel. Kožuh je napisal „das Hund“ in Mihec „der Katz“. Še slabše se jima je godilo pri analiziranju, ko nista vedela, kaj nemške besede pomenijo — in prišla sta iz nemške šole —! Tudi ta skušnja je minula, kako, je bilo Kožuhu in Mihecu deveta briga, da sta le smela iz šolske sobe vun. Profesor je ukazal naj pridejo vsi ob dveh popoldne nazaj. Kožuh in Mihec sta šla zdaj ogledovat mesto. Prva pot je bila seveda k lintvernu na novi trg.

„Ti, to ti povem, to je morala biti pošast!“ reče Kožuh svojemu znanцу.

„In ta mož! Poglej njegove roke! Če bi bil jaz tako močan, misliš, da bi šel študirat? Šel bi v deželo, kjer še živijo taki lintverni in bi jih pobijal, gotovo bi si prislužil mnogo denarja!“ modruje Mihec.

„Jaz ne grem rad študirat“, začne zopet Kožuh. „Le pomisli, doma bodo zdaj zrele hruške in jabolka in človek moraš od doma naprej. Sicer so mi doma rekli, da mi bodo že pisali, kdaj bodo trgali sadje, in jaz naj naprosim učitelja — ali kako ga že imenujejo tukaj — da mi da osem dni dopusta, pa vendar je težko, jaz se bojim vprašati.“

„Tudi pri meni je tako!“ odgovori Mihec. „Rajši bi pasel doma krave. He, kako veselo je bilo v jeseni, ko smo pasli krave, zraven pa ku-

rili in pekli krompir, zdaj pa pusti vse to in idi »za gospoda« študirat.“

„Jaz bom študiral za dohtarja“, reče Kožuh.

„Jaz pa za duhovnika, so rekli mati; sicer pa še ne vem za gotovo, ali bom duhovnik ali ne, bom že videl, kako bo šlo.“

Tako sta modrovala še dalje in šla potem iskat očeta.

Prišla je usodna ura — dve popoldne. Kožuh in Mihec sta morala iti še k ustmeni skušnji, ker sta pismeno preslabo napravila; profesor je namreč zapisal pod vsako nalogo noto „5“.

Milo sta gledala za onimi, ki so smeli iti naprej brez ustmene skušnje. Koliko truda ju je že stala pismena naloga, koliko šele ustmena, in od te je odvisno vse!

„Vi, Martin Kožuh, koliko je 6krat 5?“ vpraša profesor.

Kožuh je stal zunaj pri deski in se tresel kot šiba na vodi. „6krat 5 je 40!“

„Kaj, ali se niste učili računati?“ vpraša jezno profesor.

Kožuh je gledal Mihca kot bi ga hotel z očmi vprašati, če 6krat 5 res ni 40.

Za Kožuha je bil ta „6krat 5“ usodepoln, pogorel je popolnoma. In Mihec?

Ne prašajte! Če Kožuh ni znal računati, Mihec še manj!

Ko so bili vsi izprašani, je povedal profesor Kožuhu in Mihecu, naj gresta zdaj domov. Malo sitno je jima res bilo, ko sta tako žalostno propala. Kaj bodo rekli doma sošolci, ko sta bila vendar prva v domači šoli, a misel na hruške, jabolka in krave jima je zopet olajšala vest.

Ta nesreča ju je združila še bolj, postala sta si takorekoč prijatelja. Šla sta zopet k lintvernu modrovat.

„Jaz se ne menim zato, da me niso sprejeli“, reče Kožuh.

„Jaz tudi ne!“

„Če je bila že ta skušnja tako težka, kako bodo šele druge! Da pa nisem mogel vedeti, koliko je 6krat 5, je že malo čudno!“ se jezi Kožuh.

„Veš, če bi bil vprašan, koliko je sechsmal sech, bi bil vedel“, reče Mihec. „Sechsmal sechs ze! spomnil bi se bil samo, kako nas je učil učitelj: „Sechsmal sech, sind die Kinder noch so schlimm, macht der Lehrer cin, cin, cin!“

„In ta nemščina! Peto leto se je že učim in danes sem videl, da nič ne znam; zakaj smo kaj hodili v šolo!“ se jezi opravičeno Mihec.

„Oče so mi večkrat rekli, da hodim v šolo samo hlače trgat, boljše bi bilo, če bi krave pasel!“ pripomni Kožuh.

„In pomisli, ko je prišel šolski nadzornik, me je pohvalil, da tako dobro znam nemško in zdaj sem tudi iz nemščine propadel! Ta presneti »der, die, das«, človek res ne ve, kdaj bi ga postavil!“

„Mene je tudi pohvalil šolski nadzornik in mi rekel, naj se le pridno učim nemščine, ker brez nemščine človek ne more shajati. Zdaj pa imaš! Nadzornik me je pohvalil, ta profesor me je pa vrgel, ker sem pisal „das Hund“ namesto „die Hund“ menda. Vrag vzemi to nemščino!“

„Moj oče tudi ne znajo nemško, pa se jim vendar dobro godi, da, še z gospodom ne menjajo!“

cerkve, četudi nekoliko poškodovana, se je vendar ohranila, da bo še mogoče v njej opravljati službo božjo po nekoliko popravkih. Kako je ogenj nastal, se ne more dognati. Kriv je najbrž zopet nesrečni tobak, ki ziroma neprevidno ravnanje z užigalicami. Kako krasen je bil poprej pogled na lepo starodavno cerkev, a kako žalostno štrlita sedaj proti nebu okajena obronka — poprej tako lepih zvonikov! Cerkev je bila iz 12. stoletja. Upamo, da se vzdigne iznova iz prahu in postane zopet priljubljeno svetišče vernim koroškim Slovincem.

Borovlje. Kakor je znano, je svoj čas naš župan Ogris tožil socialno-demokratski „Arbeiterwille“, ali sedaj je tožbo brezpogojno umaknil, ker se je zbal, da ne bi preveč pogorel. „Arbeiterwille“ se veseli svoje zmage in sedaj lepo pridiguje borovškemu „Nemcem“, da naj lepo pustijo socialne demokrate pri miru, ki so njihovi najboljši prijatelji, kadar se gre — proti Slovincem. „Koristi od večnega neumnega zadiranja v našo stranko so imeli dosedaj vedno le slovenski klerikalci. Morda bodo (nemški nacionalci) prišli do spoznanja, da brez socialnih demokratov ne bodo mogli ustaviti napredka slovenskih klerikalcev.“ — Tu se je zopet enkrat pokazalo, kako tiče v Borovljah sociji in naciji pod enim klobukom. Kaj se potem brigajo sociji, kadar vpijejo, da imajo v svojem programu „pomoč vsem zatiranim“, saj je menda na Koroškem le Nemeč zatiran in zatira ga — Slovenec. Zato pa morajo sociji na pomoč ubogim Nemcem, da jih Slovenci ne pohrustajo s kožo in dlako vred. Zato tudi sociji tako navdušeno pomagajo pri volitvah nemškemu nacionalcem proti Slovincem. Takšna je njihova „mednarodnost“. Fej! Prepričani smo lahko, da bodo pri prihodnjih volitvah vsi naši socialni demokrati z navdušenjem glasovali za „zatiranega“ nemškega nacionalca, morda celo za onega, ki ga sicer obkladajo z vsemi mogočimi „golaš-psovskami“, samo zato, da pomagajo borovski nemškutariji zabraniti napredka — slovenskih klerikalcev! Fej in še enkrat fej!

Podgora. Franc Potokar in J. Plaznik, delavca na novi železnici v Borovljah, sta se 13. t. m. stepla zavoljo nekega kruha, ki ga je Plaznik odnesel iz barake. Med pripravjo stopi Peter Stifter iz Črne in se smeje reče Plazniku, ki je ravnokar s kolom mahnil po Potokarju: „Če je Kranjec, pa ga (Potokarja) kar z nožem suni.“ Za to ljubeznivost pa ga je Potokar tako silno oplahnil po glavi, da je siromak isto noč v celovski bolnišnici izdihnil svojo dušo.

Od nekod. Ker se že toliko piše o bistriškem Goričniku in njegovem nemštvu, naj še bo dovoljeno tudi meni, da povem nekaj iz njegovega podgorjanskega mišljenja. Bilo je enkrat poleti. Po novi železnici sem se srečno prigunčal v Bistrico. Vroče je bilo. Da se malo ohladim, jo hitro zavijem v neko gostilno, kako ji že pravijo, ne vem, samo toliko se še spominjam, da so bistriški godci pošteno mero skrbeli za naša godbe lačna ušesa. Za menoj je sedelo nekaj delavcev, katere je v njihovem pogovoru vedno nekdo motil. Posluhnem in postrani tudi malo pogledam; pa glej ga spaka, koga sem zagledal! Sam gospod

„Resnico govoriš!“ mu pritrdi Mihec. „Naš učitelj je sicer rekel, da po slovensko še volov ne moreš prodati. Je že res, kdor jih nima, moj oče pa so jih, ne vem, koliko prodali, in ne samo vole, tudi konje.“

„Moj oče prodajo vsako leto tri pare volov brez vsake nemške besede!“ reče Kožuh.

„Pridne roke in zdravo pamet mora imeti človek, so rekli moj oče, to več velja kot nemščina!“

„E, nemščina!“ reče Kožuh „cel svet je tudi ne govori. Lansko leto so zidali pri nas Lah, pa jih še eden ni govoril nemško, zakaj potem mi?“

„Dobro je sicer že, če znaš tudi nemško, a shajaš lahko tudi brez nemščine!“

„Zdaj pa grem iskat očeta“, reče Kožuh, „da jim povem, da nisem bil sprejet!“

„Jaz jih grem tudi iskat!“

Podala sta si roke in šla vsak svojo pot. Morda se ne bosta videla nikoli več. Bog jima daj obilo sreče v kmetskem stanu!

Prebrisani kmet in vojak. Dobil je neki kmet vojaka na stan. Da bi se ga kmet bolj bal, potegne vojak pri jedi svojo sabljo ter jo naravnost čez mizo položi. Kmet pa, kakor da bi se celo ne zavzel, vstane in gre na gumno po senene vile in jih tudi ravno tako na mizo zraven sablje položi. Ves začuden vpraša vojak, kaj mar to pomeni? — „Kaj“, zavrne ga kmet; „ali ne veš, da k velikemu nožu grejo tudi velike vilice?“

Goričnik je bil tisti imenitni mož, ki je s čoklo zaviral bistri tek slovenskega pogovora. Čisto natanko sem slišal, kako je potuhnjeno klical svojim slovensko mislečim in slovensko govorečim tovarišem: „ar sovenje ne marnji, er je tol'o fremtneha fo'la tami.“ To požinjaj, sem žinjal, tu še žinjati ne smeš, kakor bi rad. Gospod Goričnik, doma iz Podgorjan, ali je res? 'aj?

St. Jakob v Rožu. Sijajno se je obneslo zborovanje, katero je priredilo naše izobraževalno društvo ob priliki nedeljskega občnega zбора. Ljudstva se je kar trlo in udeleženci so prišli celo iz daljnih Podravelj. Kar nam je pa dejalo najboljše, je bila veličastna udeležba kranjskih Slovincov. Četudi so izostali slovenski planinci iz Ljubljane zavoljo slabega vremena — pri nas je bil solnčnat jesenski dan — je bila udeležba iz Jesenic izborna. Z napeto pozornostjo so poslušali zborovalci govor: „Slovenski kmet v srednjem veku“. Kdo bi se ne naslajal ob spominu na minule dneve svojih prednikov, posebno če so ti dnevi bili srečni? In Slovenec je bil srečen do dneva, ko ga je podjarmil Nemeč. Od tistega dne pa se je začela doba robstva in suženjstva, zgodovina slovenskega kmeta postane zgodovina trpljenja in je to ostala do današnjega dne. Svojeja značaja sicer tudi v tej dobi ni zatajil slovenski kmet, s silo si je hotel priboriti nazaj pravice, katere mu je jemal nemški gospodar, a vedno mu je spodletelo. Ljudstvo je v tem govoru slišalo nekaj svoje lepe zgodovine in hvaležnost je kazala g. govorniku kakor med govorom tako tudi ob koncu govora. Upamo, da ga bomo spet kmalu slišali. Dovršeno so zdaj predstavljali diletantje jeseniškega „Sokola“ žaloigro: „Mlinar in njegova hči“. Naše neomejeno priznanje njih nastopu. Izražamo jim tudi tem potom pristrčno zahvalo za njih trud in narodno požrtvovalnost.

St. Jakob v Rožu. (Pogorela) je Šusterjeva gospa s svojo znano tožbo. Umaknila jo je, ker se je zbala še večje sramote. Stvar seveda še ni poravnana. Sama „milostljiva“ je kriva, da se bode ta gnoj izkidal iz njene hiše. Mi nismo brodili v tem nemčurskem blatu, sama ga je zbrodila, zdaj naj nosi tudi posledice: že zdaj se ji smeji celi St. Jakob in hudomušneji pripovedujejo, da nima sedaj samo najdaljšega jezika, marveč tudi najdaljši nos. Svetujemo pa ji, naj si vzame za svoje naklepe kakšnega drugega svetovalca. Sedanj, g. Krebitz, jo je namreč s svojo modrostjo pustil popolnoma na cedilu. Postaja pač star in se mu tega nikakor ne more zameriti; zapuščaj ga ne samo oči, marveč tudi še nekaj drugega. Saj se mu pa to tudi že pozna. Ko ga je zadnjič komisar zaslišal (v zadevi znanih šentjakobskih dogodkov), se je revček že ves tresel, tako da so ga morali pričujoči prav pomilovati. Tolažil ga je naš fant z besedami: če resnico govorite, se vam prav nič ni treba bati; pa to ga je še bolj razburilo in prav grdo se je znosil nad našim fantom. Škoda, da nimam rešpetlina, sicer bi mogel pokukati, skozi okno in bi videl, kako so kaj brke mahale. Ves utrujen se je podal na pošto, obnemogel je v bitki in zato je poslal nad komisarja svojo rezervo: ves nežni spol iz Šusterjeve gostilne. Prva je prikoralaka cartana natakarka z debelo gorjačo v roki, druga kuharica in nazadnje generalštab: „gnadljiva“ s pošte. Ne vem, koliko bi bil dal, ko bi bil mogel videti, kako so te gospe in gospodične obdelovale komisarja. Pričujoči so tudi bili vsi Donižnjači, in nekdo mi je pravil, da sta se prav lepo razumela milostljiva in Donižev Felcej. Zadnjega bode gospa gotovo povišala v grofovski stan in ga bode imenovala za svojega svetovalca, g. Krebitza bode pa prej ko ne poslala v pokoj. Maščevala se bode nad zadnjim gotovo s tem, da mu bode dala manj pokojnine. Zadnji špas jo je stal preveč in kriv je tega gotovo tudi slabi svetovalec. Upamo, da bode Donižev Felcej svojo težavno nalogo rešil boljše.

St. Jakob v Rožu. (Gospa Šusterjevi v spominsko knjigo.) Da drugikrat ne bode tožila tako nepremišljeno, si naj vzame sledeče zlate reke v ravnilo: Kdor drugim jamo koplje, sam v njo pade. — Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na sonce. — Prevzetnost nikoli ni dobra. — Vrč nosijo tako dolgo k studencu, da se razbije. — Ni varno, se preveč zanašati na nasvete gosp. Krebitza. — Resnica pride vselej na dan.

St. Jakob v Rožu. Dobil sem pisma, v katerih me nekatere osebe povprašujejo: bi li šentjakobčani hoteli posoditi njim g. nadučitelja, da bi tudi v njih kraju nepristransko razsojeval prepire. Odgovarjam jim samo toliko: Prav lahko razumem Vašo željo, ker take osebe, ki bi bila popolnoma nepristranska, kot je naš g. nadučitelj, je skrajno težko dobiti in nič kaj radi ga Vam ne damo na posodo. Če ga pa na vsak način hočete imeti, pridite sami po njega. Po navadni

pošti se ga Vam ne upamo poslati, ker bi se lahko zgubil, in kdo bi nam mogel nadomestiti to izgubo? Rekomandiranje pa pride predrago. Vendar ga predolgo ne smete obdržati, ker ga utegnemo sami potrebovati. K večjemu torej kak teden, potem pa le lepo in varno nazaj!

Pečnica. Na dan 2. t. m. je bila sklicana občinska seja. V naši fari Pečnici so štirje svetovalci in župan. Ker imajo kmetje sedaj lov, so napravili ta dan lov in ti svetovalci so se ga udeležili. Naznanili so že prej županu, da se seja prenese na dne 3. t. m., in župan je bil s tem zadovoljen. Da to pove drugim svetovalcem v okolici Rožeka, je prevzel g. Bernold, ki je tudi v odboru, a tega ni storil. Župan se pelje že dne 2. t. m. v Rožek, in so napravili sejo brez naših pečniških svetovalcev. Te seje se je udeležil tudi Bernold, čeravno je bil on zato naprošen, da pove drugim, da ni seje in je to tudi obljubil storiti. Župan sam je bil prej volje, da se seja prenese, in potem se pelje dne 2. t. m. in skliče sejo. Ali je to prav? Pri tej seji so naložili na pečniško okolico občinskega davka 45% brez teh štirih svetovalcev, ki zastopajo Pečnico. Za prihodnje leto imamo potemtakem samo občinskega davka 95%. — Še nekaj imenitnega se godi pri naši občini. Ko je pred dvema leti zbolel Bernold, trgovec v Rožeku, da je bil v norišnici v Celovcu, so prevzeli namesto njega, ki je bil županov namestnik, dr. Tobiša v občinski odbor. Ko pa spet ozdravi, se je Bernold zopet udeleževal sej in ko pride na glasovanje, sta glasovala Bernold in Tobiš, dva namesto enega. Kako more to biti, da je namesto 12 odbornikov 13? Tako je šlo pri vsaki seji. Ali je to po pravici? Odgovorite nam na to, gospod župan!

Ledenice. Ker od tukaj že davno nihče ni pisal v „Mir“, si usojam jaz napisati par vrstic. Letos bomo imeli pri nas občinske volitve. Da bi pa ne zmagali letos Slovenci, so začeli naši „fortšritlarji“ že zdaj agitirati. Sklicali so dne 4. t. m. zaupnike, da bi se posvetovali o prihodnjih volitvah. Ali kaj so dosegli? Njih vodja g. Bernold iz Rožeka se je vrnil z dolgim nosom nazaj, ker od 20 povabljenih iz naše okolice, smo videli samo enega. Naši kmetje pač sedaj vidijo, g. Bernold, da se z nemško „fortšritstranko“ ne morejo zediniti. Če pridete prihodnjič spet na posvetovanje, vam svetujemo, da pripeljete spet tiste gospe s seboj, ki so bili zadnjič z vami iz Rožeka, in tista dva iz St. Jakoba, gg. K. in H. Povemo vam pa, da je boljše, ako ostanete doma, kakor da bi se morali še enkrat tako brez uspeha vrniti nazaj.

Žabnice. Že več let traja, odkar smo prosili za uravnavo potokov Suhe in Filce, a kako je to, da še dandanes vse tako stoji? Suha je napolnjena s gramozom in je v lepem vremenu resnično suha, pri najmanjšem nalivu pa teče voda po dveh potih in po polju v vas. Zadnjič, 1. novembra, imeli smo tudi povodenj. Voda je tekla že na vse kraje in nanesla prodna po kopah na meter visoko. Poglejmo v Kozarnico, odkoder potok Suha izvira, in videli bomo velike grabne in prodna cele stene visoko. Ako se ne bo za nas kaj naredilo, se je bati prav velike nesreče. Ravno tako potok Filca pri večjem nalivu stopi iz struge in teče po vsem polju v vas. Kdor je videl leta 1903 Kanalsko dolino, je mogel spoznati, v kaki nevarnosti smo. Od treh krajev nam preti nesreča, namreč potok Suha, Filca in Višarski potok, in smo vendar še zmiraj brez pomoči. Kaj nam je storiti, da bi se nas žabniških Slovincov vendar kdo usmilil?

Hodiše. (Novi zvonovi.) Veseli dan za hodiško faro je bila sobota 10. novembra. Kar smo že davno želeli, se je na ta dan izpolnilo. Dobil smo že davno zaželjene tri nove zvonove. Proti večeru smo se v velikem številu zbrali na Plašiščah in silno težko čakali trenutka, ko se bodo prikazali na cesti od Ribnice proti Hodišam praznično napreženi Brücklerjevi konji in že prej lepo ozaljšani vozovi z novimi zvonovi. Posebna radovednost nas je mikala do največjega zvona, ki tehtal 20 novih stotov. Okolu četrte ure popoldne nam naznanijo topiči od sv. Ane in sv. Marjete, da se približujejo. Srce nam je vedno hujše bilo, in ko jih zagledamo, stopile so marsikateremu od veselja solze v oči. Slovesno blagoslovljenje zvonov smo obhajali nedeljo navrh. Že zgodaj zjutraj so romali od vseh strani ljudje v našo faro. Vreme je bilo ugodno. Ob 1/2 10. uri se je začela slovesnost. Gosp. msgr. Val. Podgorc je nam v svoji slavnostni pridigi, ki je bila na prostem pred cerkvijo, v prelepih besedah opisal pomen blagoslova in zvonov, ki nam vedno kličejo „kvišku srca“. Nato je milostljivi stolni prošt g. dr. Anton Müller blagoslovil zvonove obdan od sedem duhovnikov, šest botrov in 16 belo oblečenih družic. Ta lepa slovesnost se je končala z veliko levitovsko sv. mašo. Že v nedeljo smo zvonove spravili srečno v zvonik in v

torek obesili na novo, od domačega tesarskega mojstra S. Kuessa izvrstno napravljeno zvonišče ki je iz dobovega lesa. V četrtek navrh se je prvi-krat zvonilo. G. Janez Kuhar, orglarski mojster iz Zakamna, se je kot kolavdator zvonjenja izrazil, da dobro soglašajo med seboj kakor tudi s starima dvema, delajo vso čast livarju gosp. J. Grassmayerju v Inomostu in hodiška fara sme ponosna biti na tako močno in ubrano zvonjenje. Kdo je napravil nove zvonove? Napis na velikem zvonu to pove. Ta se glasi: Napravili so me dobrotljivi farani itd. Vsa čast hodiškim faranom, ki so v teku enega leta z največjo požrtvovalnostjo napravili tak lep kinč svoji farni cerkvi. Imamo sedaj pet zvonov, ki tehtajo skupaj 40 meterskih centov.

Dobrlivas. Zborovanje izobraževalnega društva dne 18. novembra se je prav lepo obneslo. Udeležba je bila najboljša, odkar obstoji društvo. Začetkom zborovanja zapoje moški zbor: „Slovenec sem.“ Nato predava domači g. kapelan o pokristjanjenju Slovencev. Kakšna je bila vera poganskih Slovencev? Kdo se je največ prizadeval, da bi prižgal Slovence luč sv. vere? Bili so to slovenski knezi Karast, Kajtimar, Valhun, Ingo itd. Žalibog pri tem niso zadosti znali varovati svobode domovine in so prišli pod nemško vrhovno oblast. G. govornik je tudi še razložil umeščenje slovenskih knezov na knežjem prestolu pri Krnskem gradu. Bili so to časi, ko se je slovenski kmet zavedal svoje moči in bil ponosen na svoj stan. Da smo slišali tudi o apostolskem delovanju sv. bratov Cirila in Metoda, mi ni treba posebej omeniti. — Nato nastopi g. Osana iz Celovca in govori o časopisju. Govoril je tako temeljito in ob enem svoj govor osolil s tako nedosežnimi prispodobami in imenitnimi dovtipi, da je zanimanje rastle od besede do besede in so poslušalci ob koncu govora v znamenje odobravanja gromovito ploskali. Rekel je med drugim: slabi časopisi so kakor strupene gobe, če se jih naješ, zbolíš; če slabe časnike bereš, se tudi zastrupiš. Počasi, tako da ne boš čutil kedaj, ti tako berilo preide v kri in meso, in iz dobrega Slovence in vernega katoličana si po takem berilu postal liberalen nemškutar, izdajalec vere in domovine. Podpirajmo, naročimo in berimo le naše dobre slovenske časnike! Med govora in na koncu je tudi zapel naš izvrstni mešani pevski zbor več lepih slovenskih pesmi. Takega zborovanja želimo si še večkrat. — Tako vidite, dragi bralci „Mira“, se je pri nas v Dobrlivasi pričelo veselo in živahno gibanje. Delamo sicer počasi, pa vztrajno in z velikim upanjem. Vsi dobri in pošteni Dobrolci se nam morajo sčasoma pridružiti, drugih pa tako ne maramo. Naš namen je dober, zato nas bo tudi Bog podpiral. Pogum in delo!

Deželni šolski nadzornik Palla v Prevaljah. Nekateri nemško-liberalni kričarji v Prevaljah so vložili pritožbo na deželni šolski svet v Celovcu radi slovenskega krščanskega pouka na nemški šoli. G. Palla tej pritožbi naših hajlovcev najbrž ni prav verjel. Hotel se je torej sam prepričati ter prišel dne 12. in 13. novembra h gg. katehetom v šolo. Bil je v vseh šestih razredih in v vsakem razredu eno celo uro. Kakor je bilo videti, je bil s poukom krščanskega nauka jako zadovoljen in se je prepričal, da je najpametnejše, ako se na šoli, v katere ne pohaja niti desetina Nemcev, poučujejo Slovenci slovensko, Nemci pa nemško. Gotovo bode zdaj dobil naš krajni šolski svet strog ukaz dati vsako leto vsaj nekaj kronic za slovenske katekizme in zgodbe.

Prevaljska nemška šestrazrednica v nevarnosti. G. Palla je bil dne 13. t. m. tudi pri g. župniku, kateremu je med drugim izjavil, da bi nič ne imel proti temu, ako bi bili na Lešah in na Fari samostojni dvojezični trirazrednici. Potemtakem bi bila v Prevaljah le še mogoča nemška štirirazrednica, ki bi pa tudi ne bila preveč napolnjena, ker je preklicano malo nemških otrok. Po naših mislih bi bilo boljše, ako bi nemška šestrazrednica še nadalje ostala in bi se vsaj v prvem in drugem razredu slovensko poučevalo. To gre tem lažje, ker imamo na tej šoli itak dve slovenski moči, samo da jim je dozdej slovenščina tuja. Če tega ne dosežemo, potem naj pade šestrazrednica in odgovorni ne bodemo mi, ki hočemo znati slovensko in nemško. Mnogo jih je, ki se izgovarjajo: Ja, veste, jaz ne znam tako dobro slovensko, ker sem hodil v nemško šolo moji starši so z menoj koj nemško govorili, a kako dobro bi bilo, če bi tudi prav slovensko znal itd. Zdaj torej pokažite, da hočete znati slovensko in odločno zahtevajte vsaj v I. in II. razredu slovenski pouk, da se vsaj vašim naslednikom ne bo treba tako izgovarjati.

Iskrena prošnja.

Letos bo obhajala naša narodna šola desetletnico svojega obstanka, katera slavnost se bo združena z običajno božičnico vršila na kvaterno sredo dne 19. decembra t. l. Vse je oskrbljeno, da se bo ta pomenljiva slavnost izvršila najsijajnejše. Da bomo pa tudi letos mogli naše uboge otroke z obuvalom in razno potrebno obleko primerno obdarovati, obračamo se zopet zaupljivo do preblagih src vseh slovenskih rodoljubov in rodoljubkinj z iskreno prošnjo, naj nam blagovolijo tudi letos poslati darove v blagu, posebno pa v denarju. Da bo pa čč. šolskim sestram, ki imajo itak že z vajami in s pripravljanjem otrok za slavnost jako veliko posla, pripravljala dela z nakupovanjem in razvrstitvijo darov olajšana, dostavljamo še drugo ponižno prošnjo, namreč da nam blagovolijo darove prav kmalu poslati. Vsem preblagim dobrotnikom se že v poprej za vso njihovo dobrotljivost zahvaljuje.

V Št. Rupertu pri Velikovu, dne 13. listopada 1906.

Vodstvo „Národne šole“.

Društveno gibanje.

Vabilo k shodu slov. kršč.-soc. delavskega društva za Podlublje in okolico, kateri se vrši v nedeljo, dne 25. novembra, v prostorih Kajzerjeve gostilne Podlubljem. K obilni udeležbi vabi vse člane in somišljenike odbor.

Podsinnjvas. Kršč.-soc. pevsko in delavsko društvo priredi dne 2. decembra ob 4. uri popoldne v Podsinnjvasi pri Gašparju javen shod. Na dnevnem redu sta dva govora. Več o tem prihodnjic. Delavci in kmetje, pridite v obilnem številu. Odbor.

Št. Jakob v Rožu. V nedeljo, dne 2. decembra, je sestanek izobraževalnega društva „Kot“ v „Narodnem domu“ ob 3. uri popoldne.

Škocijan. V zbranem krogu udov bralnega društva nam je povodom mesečnega zborovanja „pri Majarju“ v nedeljo, dne 18. listopada, popoldne jako zanimivo, poljudno in poučno ob enem govoril o francoskih razmerah gosp. Lasser iz Št. Petra pri Grabštanju. Tudi lepe nauke, ki jih nam je še posebej dodal, smo si zapomnili. Le suhe besede naj mu izrazijo našo zahvalo! Ko se je še porazgovorilo o nekaj notranjih zadevah društva, smo s popevanjem narodnih pesmi zaključili tokratno zborovanje.

Globasniško izobraževalno društvo napravi v nedeljo 25. t. m. v Št. Lipšu pri Habnerju v Kršnivasi veselico, pri kateri bodo šentlipiški fantje igrali igro „Sanje“. Pred veselico bo zborovanje kat. političnega društva. Prideta govornika iz Celovca in Velikova. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina za igro je 20 vinarjev, da se nekoliko poplačajo stroški za kupljeni oder.

Vabilo. Kršč.-socialno ljudsko društvo za Vovbre, Št. Štefan in okolico priredi v gostilni pri „Zletku“ pod Listno goro v nedeljo dne 25. novembra l. 1906 ob 1/2 4. uri popoldne svoje mesečno zborovanje s poučnimi govori. K obilni udeležbi vabi odbor.

Razpis službe otroške vrtnarice. Za otroški vrtec „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ v Hrastniku na Štajerskem se razpisuje služba

otroške vrtnarice. Plača znaša letnih 600 kron. Službo bode nastopiti 31. decembra 1906. Ne-kolekovane prošnje naj se vpošljejo najdalje do 15. decembra t. l. z naslovom: „Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.“

Dopisi.

Sveče. V nedeljo, dne 18. t. m., smo imeli pri nas zborovanje, kakoršnega še ni bilo kmalu pri nas. Shod so sklicali socialni demokrati, katerih pri nas sploh ni, in naznanjen je bil kot govornik „slovenski“ socialni demokrat Kristan iz Ljubljane. Napovedan je bil shod ob 10. uri dopoldne. Gledali smo, kje bi bilo kaj socialnih demokratov, pa jih nismo našli, le nekaj bistriških nemčurčkov je sedelo v dvorani, ki je bila napolnjena slovenskega delavstva in slovenskih kmetov. Bilo nas je gotovo do dvesto. Ko je prišel govornik, je sklicatelj, neki borovski socialni demokrat, otvoril zborovanje. Prav lahko mu ni bilo pri srcu, ko je zagledal tako množico naših, in malo poparjen je bil, ko smo izvolili za predsednika g. župnika Vintarja iz Bilčovsa, za zapisnikarja pa g. Ekarja iz Celovca. Nato je govoril socialni demokrat Kristan o volilni reformi. Mož je bil zelo previden in je razlagal le potrebo volilne reforme na podlagi splošne in enake volilne pravice. Z nobeno besedico se ni upal razžaliti slovenskega prebivalstva. Govoril je popolnoma stvarno, da smo mu večkrat odkritosrčno pritrjevali. Zelo pa je tolkel po kranjskih liberalcih, posebno po dr. Tavčarju, omenil pa ni niti z eno besedo, da bi se bila koroškimi Slovincem s te ali one strani godila kaka krivica. Odgovarjal mu je g. Ekar, ki je poudarjal, da danes sliši prvič na Koroškem socialnega demokrata govoriti slovensko, pa še ta ni Korošec, kajti na Koroškem so se dosedaj kazali socialni demokrati vedno nemško-nacionalne. To so posebno pokazali pri volitvah, kjer so vselej glasovali z nemškimi nacionalci proti Slovincem. Govornik je poudarjal, da se strinja s predgovornikom glede splošnega pomena volilne reforme. Koroški Slovenci smo jo tudi pozdravili z veseljem, ker smo se nadejali od nje koristi, ker nam je pa prinesla mesto koristi pogubo, smo njeni nasprotniki, kajti nihče ne more zahtevati od nas, da bi sami sebi hoteli škodovati. Zato tudi pravimo, rajši proč z vsako reformo, ki bi nas ugonobila. Vladni „slovenski“ volilni okraj je samo pesek v oči, kajti ravno predgovornikova, socialno-demokratska stranka bo tista, ki bo pomagala nemškimi nacionalcem do zmage proti slovenskemu kandidatu. Naj socialni demokrati pokažejo sedaj, ako jim je kaj do svojih „načel“, da hočejo pomagati „zatiranim“, ki smo na Koroškem Slovenci, in potem jim bomo verjeli, da jim ni samo za slepenje ljudstva. Mi ne verjamemo lepim besedam, treba nam je dejanj. Zatorej naj se zastopnik socialnih demokratov odločno izjavi, ali bo tudi v prihodnje socialno demokratska stranka podpirala nemške nacionalce, ali morda Slovence, katerim bi morala pomagati, ako se hoče držati svojega programa. Končno se je govornik zahvalil socialnim demokratom za trud, ki ga kažejo tam, kjer hočejo razbiti naše vrste in odločno zavrniti njihovo vtikavanje v našo last. Slovenci imamo sami svoja društva, kjer se izobražujemo, in ne potrebujemo nikogar, ki bi nam delal zgago. — Sodrug Kristan se ni mogel drugače izvit iz zagate, katero mu je nastavil g. Ekar z vprašanjem, kako se bodo pokazali socialni demokrati pri prihodnjih volitvah, kakor s tem, da je rekel, da za tako izjavo nima pooblastila. Pristavil pa je, da bodo socialni demokrati postavili svojega „slovenskega“ kandidata in da naj za tega glasujejo Slovenci. Tako ponudbo smo seveda „hvaležno“ odklonili. Ker ni bil več priglašen noben govornik, je predsednik, zahvalivši se obema govornikoma na stvarnih izvajanjih, zaključil shod z živio-klicem na cesarja. — Za bistriško nemškutarijo je bil ta shod prave vice, kajti oba govornika sta brez usmiljenja razkrivala krivice, ki se gode našemu slovenskemu delavstvu v našem kraju ravno po onih ljudeh, ki bi morali Boga hvaliti, da smejo v miru pojediti svoj ljubi kruhek. Posebno eden, ki tako rad vtika svoj nos v stvari, ki ga nič ne brigajo, jo je dobro izkupil. Menda ga ne bo več na naša zborovanja. Ravno tako pa so tudi socialni demokrati izprevideli, da jim je naš kraj — zelo, zelo kislo grozdje. Njih tudi ne bo več k nam, kajti kaj jim pomaga zborovanje, kjer se zboruje edino le po naši volji. Naj bi bil socialdemokratski govornik le poskusil dotakniti se našega narodnega in verskega čuta, bi bil takoj izpoznan, da za take ni prostora med nami. Tako so pa enkrat prišli in ne pridejo več. Bog jim daj srečno pot!

Slovenci, zahtevajte povsod ter rabite samo vžigalice in svinčnike družbe sv. Cirila in Metoda!

V Celovcu dobijo se vžigalice in svinčniki „družbe sv. Cirila in Metoda“ v trafiki gospé Izop, kosarske ulice številka 7.

Zitne cene

od 14. do 20. novembra 1906.

Po uradnem poročilu deželne vlade z dne 21. novembra. Cene so za 80 litrov (biren).

Zito in sošivje	Celovec		Beljak		Pliberk		St. Vid		Trg		Velikovec		Volsperk		Žel. Kapla		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Pšenica . . .			11	36			10	88									10 88
Rž . . .	9	55	10	88			9	60									9 76
Ječmen . . .			11	20													9 52
Ajda . . .	7	84	14	40													9 12
Oves . . .	5	16	7	04			5	52									4 46
Proso . . .																	
Pšeno . . .	16		16	96													12 68
Turšica . . .	7	55	9	60			8										9 60
Grah . . .																	
Leča . . .																	
Fizol, beli . .																	
„ rdeči . . .																	

Zahvala.

Podpisani se najpristrčneje zahvaljujem vsem onim, ki so ob priliki požarja župne in romarske cerkve na Žihpoljah v nedeljo, dne 18. novembra t. l., pomagali, da se je ogenj ustavil in rešila vsaj notranjost cerkve. V prvi vrsti se zahvaljujem slavnim požarnim brambam, žihpoljski, zakamenski in celovski, ki so kar najhitreje mogoče prispele na pomoč, potem pa vsem posameznikom, posebno pa vrlim domačinom in domačinkam, ki so pomagali pri gašenju. Vsem najpristrčnejša zahvala in Bog jim poplačaj!

Žihpolje, dne 21. novembra 1906.

Franc Muhl,
župnik.

Lovske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Peter Wernig,

c. kr. dvorni izdelovatelj orožja v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Absolutno zajamčeno pristno mašno vino

priporočal je ljubljanski knezoškofjski ordinarijat veleč. duhovščini za nakup pri **kmetijskem društvu** (zadrugi) v **Vipavi** zato, ker je pod strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej fino staro in novo namizno vino po 40 do 50 kron za 100 litrov loko kolodvor Postojna. — Vino je jako milega okusa, ker je napravljeno po novem francoskem načinu. — Večje množine se zaračunijo nekoliko ceneje. — V zalogi so tudi finejša sortirana vina, pinela po 50 K, stari beli burgundec po 60 K ter stara buteljska vina.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznivo.

Edino pravi je

Thierryjev balsam

le z zeleno znamko z nuno.

Staroslaven neprekosljivo zoper motenje prebavljanja, krče v želodcu, koliko, prehlajenje (katar), prsne bolezni, influenco itd. itd.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno znano kot „non plus ultra“

za vse še tako zastarele rane, vnetja, poškodbe, ture in uljesa vseh vrst. — Cena: 2 lončka K 3/60 franko razpošilja le proti predplači ali povzetju

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Knjižico s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medicinskih drogerijah.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta 19 — v Medjatovi hiši v pritličju — Dunajska cesta 19

sprejema:

1. zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in pridelkov proti požarni škodi;
2. zavarovanja zvonov proti poškodbi.

Pojasnila daje in sprejema ponudbe **ravnateljstvo zavarovalnice** ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico.

V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov, se proti proviziji nastavljajo spoštovane osebe za ta zaupni posel.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

Edina domača zavarovalnica! — „Svoji k svojim!“

Igralci na citre
dobe 5 iger za citre in katalog 1907 zastonj pri J. Neukirchner, Görkau (Češko).

Loterijske številke od 17. novembra 1906.

Dunaj 56 72 21 40 6
Gradec 34 28 71 77 53

Poštna hran. račun št. 45.867.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom,

uraduje vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne, ob nedeljah pa od 8. do 12. ure dopoldne v lastni hiši št. 81.

Hranilne vloge obrestujejo se po

$$\frac{4}{2} \frac{1}{0} \frac{0}{0}$$

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod iz lastnega. Za nalaaganje denarja so tudi položnice poštno-hranilničnega urada na razpolago.

Posojila se dajejo na hipotekarni kredit po 5¼% in na osebni kredit pa po 6%. Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica ima tudi svojo

podružnico na Jesenicah

v Hrovatovi hiši št. 96.

Uruduje se vsak dan, kakor v centrali. Vsled otvoritve karavanske železnice se nudi Korošcem ugodna prilika za sigurno nalaaganje denarja.

Denarni promet v letu 1905 K 3,200.000. Stanje hranilnih vlog v letu 1905 K 1,877.859.

Otroci ob tem izvrstno uspevajo in ne trpe na motenju prebavil, a.

Se obnaša izvrstno ob bljuvanju, črevesnem kataru, driski itd.

Priloga je na tisoč domačih in inozemskih zdravnikov.

Najboljše živilo za zdrave in na želodcu bolne otroke.

Naprodaj po lekarnah in drogerijah.

Tvornica diet. živil R. Kufeke, Dunaj I., in Bergedorf-Hamburg.

Po Najvišjem povelju Nj. c. in kr. ap. veličanstva

XXV. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 18.389 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 512.880 kron.

Glavni dobitek iznaša

200.000 kron v gotovini,

Žrebanje se vrši nepreklicno dne 20. decembra 1906.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti žrebanja za kupe srečk brezplačno.

Srečke se pošiljajo poštine prosto.

Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov.

Oddelek za državno loterijo.

Svoji k svojim!

Opozorjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

glavni zastopnik „CROATIE“ v Celovcu

Valentin Jug, benediktinski trg št. 4.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Koroške.

Mesarski pomočnik

pošten in priden, zmožen slovenskega in nemškega jezika, dobi trajno dobro službo pri

Ivanu Zrimec,

mesarju in gostilničarju na Bledu.

Pozor! — Čitaj! — Pozor!

Pakraške

želodčne kapljice.

Staro, znano izvrstno delujoče sredstvo pri boleznih v želodcu in črevih — posebno se priporoča — pri zaprtju in zapeki, napihnjenju, kongestiji, pomanjkanju teka, krčih itd. Nedosegljivo sredstvo za dobro prebavo.

Delovanje izvrstno, uspeh gotov.

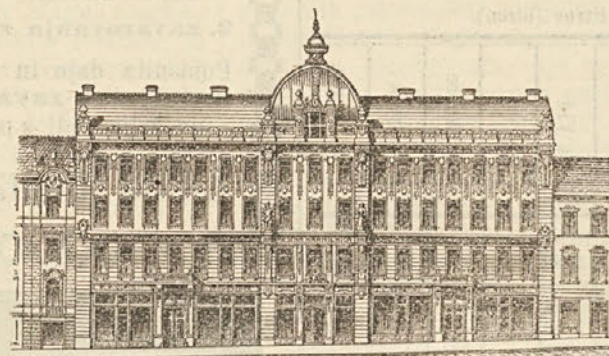
Cena 12 stekleničicam (1 tucat) 5 K franko na vsako pošto s povzetjem ali če se denar pošlje naprej.

Manj kot 12 stekleničic se ne pošilja. Prosi se, da se naročuje samo naravnost pri

P. JURŠIČU, lekarnarju
v Pakracu št. 58 (Slavonija).

Slovenci! Podpirajte Velikovško šolo!

Stanje
hranilnih vlog:
22,000.000 kron.

Rezervni
zaklad:
nad 760.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3,

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

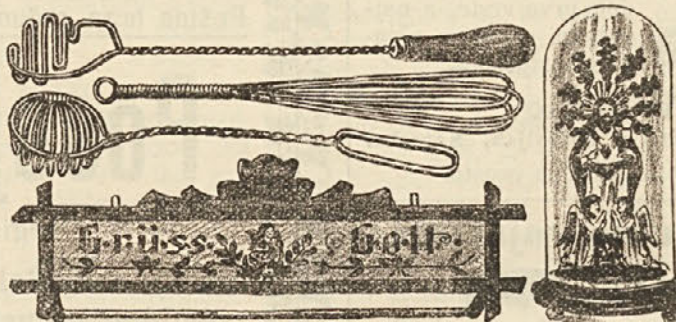
Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Stepalnica za
sneg,
Zajemalnik za
cmoke,
Mečkalnik za
krompir,
skupaj 25 kr.
Obešalnik za
brisačo,
umetno izrezljan
in s steklom
izvezen,
25 kr.

Svetniški kipci pod steklenim
poklopom 15 cm visoki,
prekrasni,
25 kr.

Prevrat

je povzročila v trgovskem svetu ogromna prodaja predmetov po 25 krajcarjev. Da omogočim tudi pokrajincanom nakup teh neverjetno cenih predmetov po 25 kr., sem izdal cenik z nekaj tisoči obrazcev teh 25 krajcarskih predmetov in tudi blaga po višji ceni.

Ta cenik razpošiljam na željo vsakomur zastoj in poštine prosto. Gotovo bode postali moj odjemalec.

Izvozna trgovina Herman Auer

Dunaj, IX/2, Nussdorferstrasse 3—VI. (Krščanska tvrda.)

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2,000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spiljetu.

Denarne vloge sprejema po

4¹/₂%

in obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.